خبر

محتوای پیام محرمانه ملک سلمان به مقامات ایران

برخی منابع از محتوای پیام محرمانه پادشاه عربستان خبر دادند که در جریان سفر خالد بن سلمان به مقامات ایران ابلاغ شده است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر،منابع خبری جزئیات بیشتری از پیام ماه گذشته ملک سلمان پادشاه عربستان که از سوی خالد بن سلمان وزیر دفاع عربستان به مقامات ایرانی در جریان سفرش به تهران ابلاغ شده است، منتشر کردند که مفاد آن ضرورت پذیرش سریع پیشنهاد دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا به منظور پرهیز از جنگ با رژیم صهیونیستی بوده است. این منابع اعلام کردند که سلمان بن عبدالعزیز پادشاه ۸۹ ساله عربستان که نگران احتمال گسترش بی ثباتی در منطقه است، پسرش خالد را عازم تهران کرد. نشستی پشت درهای بسته با حضور مسعود پزشکیان رئیس جمهور، محمد باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و نیز عباس عراقچی وزیر خارجه ایران در ۱۷ آوریل در تهران برگزار شده است. با اینکه رسانه‌ها سفر شاهزاده خالد ۳۷ ساله را به تهران پوشش دادند اما محتوای پیام محرمانه ملک سلمان را فاش نکردند. چهار منبع آگاه اعلام کردند که خالد که سفیر عربستان در واشنگتن در دوره اول ریاست جمهوری ترامپ بوده است به مقامات ایرانی درباره به سر آمدن صبر رئیس جمهور آمریکا هشدار داده است. خالد بن سلمان به اطلاع مقامات ایرانی رسانده است که ترامپ به دنبال توافق سریع است و پنجره دیپلماسی خیلی سریع بسته خواهد شد. دو منبع وابسته به کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در این باره بیان کردند که وزیر دفاع عربستان توصیه کرده است که توافق با آمریکا بهتر از رویارویی احتمالی با حمله اسرائیلی در صورت فروپاشی مذاکرات است. این دو منبع و دیپلمات‌های عالی رتبه مطلع از روند اوضاع تاکید کردند که خالد بن سلمان گفته است که منطقه پس از درگیری‌های لبنان و غزه تحمل درگیری دیگری ندارد.

برگزاری جلسه مشورتی نمایندگان ایران، چین و روسیه در وین

نماینده روسیه نزد سازمان‌های بین‌المللی در وین با اعلام جلسه مشورتی با همتایان چینی و ایرانی خود گفت که مسکو آماده کمک به واشنگتن و تهران برای دستیابی به توافقی هسته‌ای در صورت درخواست دو طرف است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «میخائیل اولیانوف» نماینده روسیه نزد سازمان‌های بین‌المللی در وین در گفت‌وگویی درباره زمان برگزاری نشست رسمی بعدی نمایندگان روسیه، چین و ایران مانند نشست پکن در ماه مارس، گفت: وضعیت پیرامون برنامه هسته‌ای ایران به صورت پویا در حال توسعه بوده و این ممکن است مستلزم دور دیگری از مشاوره‌های سه‌جانبه روسیه، چین و ایران در سطح معاونان وزیران امور خارجه باشد اما هنوز تاریخ مشخصی تعیین نشده است. اولیانوف در گفت‌وگو با روزنامه روسی ایزوستیا بیان کرد: در هر صورت، این چارچوب سه‌جانبه فعالانه به کار خود ادامه می‌دهد. امروز نیز «مقایسه یادداشت‌ها» در سطح نمایندگان دائم سه کشور در سازمان‌های بین‌المللی در وین برگزار شد. نیاز به هماهنگی اقدامات در آستانه نشست شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که در ۹ ژوئن آغاز خواهد شد، احساس می‌شود. اولیانوف در پاسخ به این سوال که با توجه به اعلام آمادگی روسیه از سوی «آندری رودنکو» معاون وزیر امور خارجه این کشور برای کمک به ایران و آمریکا به منظور اجماع درباره توافق احتمالی هسته‌ای که در حال بررس آن هستند، آیا درخواستی از تهران یا واشنگتن برای ترتیب دادن نشستی در این زمینه با حضور مسکو به صورت سه‌جانبه دریافت شده است، توضیح داد: در واقع، فدراسیون روسیه بارها آمادگی خود را برای کمک به ایران و آمریکا در دستیابی به توافقی درباره مسائل هسته‌ای اعلام کرده است. اما برای تحقق این امر، هر دو طرف تهران و واشنگتن باید چنین درخواستی داشته باشند. تاکنون چنین درخواستی دریافت نشده است. او در ادامه این گفت‌وگو در پاسخ به این که آیا امکان ازسرگیری همکاری روسیه و آمریکا در زمینه انرژی هسته‌ای صلح‌آمیز وجود دارد و آیا در حال حاضر تماسی در این زمینه برقرار است، بیان کرد: باید گفت که حتی در شرایط فعلی و به‌رغم تحریم‌ها، همکاری‌های مشخصی بین روسیه و آمریکا در زمینه انرژی هسته‌ای صلح‌آمیز وجود دارد. روسیه به آمریکا محصول اورانیوم غنی‌شده و همچنین محصولات ایزوتوپی برای مصارف پزشکی و صنعتی عرضه می‌کند. ایران و آمریکا تاکنون پنج دور مذاکرات غیرمستقیم را با میانجی‌گری عمان انجام داده و با ادامه این مذاکرات توافق کردداند. اگرچه هنوز جزئیات برگزاری دور ششم این مذاکرات اعلام نشده است. طرفین به طور کلی روند این مذاکرات را سازنده ارزیابی کرده و گفته‌اند مسقط پیشنهادهای را در این دور از مذاکرات برای برطرف کردن اختلافات در مواضع طرفین مطرح کرده است.

رهبر انقلاب تاکید کردند:

شرط مبارزه با فساد، دور بودن مسئولان از عوامل فسادزا است

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار وزیر کشور و استانداران فرمودند: شرط اول مبارزه با فساد، دور بودن مسئولان و خانواده‌هایشان از عوامل فسادزا است.

به گزارش سرویس سیاسی زمان، رهبر معظم انقلاب اسلامی ظهر روز چهارشنبه در دیدار وزیر کشور و استانداران، با تأکید بر اینکه استانداران مدیر همه جانبه استان هستند، فضای عمومی کشور را برای خدمت مناسب و فرصت‌ها را زیاد دانستند و ضمن بیان برخی توصیه‌ها، گفتند: یکی از موضوعات مهم موضوع مردم است که باید به میان مردم رفت و در اجتماعات آنها حاضر شد و سخنان آنها را حتی اگر تند باشد با حوصله شنید و به آنها توضیح لازم داده شود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار، استاندار را مسئول همه امور استان همچون تولید، محیط زیست، خدمات شهری، بازارچه‌های مرزی و دیپلماسی استانی خواندند و گفتند: البته با وجود تأکید بر این اصل در دولت‌های مختلف، رؤسای جمهور به علت مخالفت برخی وزرا نتوانستند آن را به طور کامل حاکم کنند اما باید به استانداران اختیار داده شود تا آنها بتوانند در خصوص مسائل، تصمیم‌گیری و اقدام کنند. ایشان با اشاره به سرشار بودن کشور از فرصت‌ها و عاری بودن فضای عمومی از چالش‌هایی همچون جنگ، بیماری فراگیری مانند کرونا، مشکلات حادّ امنیتی و اختلافات جناحی و سیاسی پر رنگ خاطرنشان کردند: علاوه بر این، کشور از ظرفیت عظیم نیروی انسانی جوان، تحصیل‌کرده و کارآمد برخوردار است که هر دستگاهی این ظرفیت را شناسایی و از آن استفاده کرد، پیشرفت‌های ملموسی رقم خورده است. رهبر انقلاب از عضویت ایران در مجامع مهم منطقه‌ای و جهانی همچون شانگهای و بریکس و سکانداری وزارت کشور به دست وزیری که شناخت خوبی از مناطق مختلف کشور دارد، به‌عنوان فرصت‌هایی دیگر یاد کردند و با توصیه به انتخاب مدیرانی برخوردار از روحیه خدمت و سلامت نفس برای پیشبرد امور، گفتند: اگر مدیرانی با این روحیات برای استان انتخاب کنید هیچ فرصتی برای کار و پیشرفت از دست نخواهد رفت. ایشان با تأکید بر پرهیز استانداران از فعالیت‌های حاوی تعارض منافع همچون تجارت شخصی در دوره کوتاه خدمت، مراقبت از سلامت کشور و مبارزه با فساد را ضروری دانستند و افزودند: برخی سعی کردند ثابت کنند که فساد در جمهوری اسلامی به قول خودشان سیستمی است در حالی که چنین چیزی دروغ است و دستگاه سالم است اما رگه‌های قوی یا ضعیف فساد در برخی بخش‌ها وجود دارد که باید با آن موارد قاطعانه مبارزه کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مبارزه با فساد را از وظایف قطعی مدیران ارشد دانستند و با تأکید بر اینکه شرط لازم و اول مبارزه با فساد، دور بودن مسئولان و خانواده‌هایشان از عوامل فسادزا است، افزودند: ضرر و زیان دچار شدن یک مسئول به فساد به علت جایگاه حساسی که در آن قرار دارد مضاعف و عذاب آن نیز در پیشگاه الهی دوچندان است البته همچنانکه در پیام مفصل و مهم چندین سال قبل تأکید کردم فساد همچون ازدهایی هفت‌سر است که به آسانی از بین نمی‌رود و مبارزه با آن را باید ادامه داد. ایشان در توصیه‌ای دیگر، مسئولان و استانداران را به حضور در میان مردم و گرم گرفتن با آنها و شنیدن با حوصله سخنان حتی تند مردم سفارش کردند و افزودند: این کار باعث جلب محبت مردم به شما و کمک آنها در مواقع حساس خواهد شد. رهبر انقلاب همچنین استانداران را به تشرّع، اجتناب از محرمات الهی و اقبال به آئین‌های دینی، اهتمام به تحقق شعار سال و مبارزه جدی و هماهنگ با قاچاق کالا توصیه کردند.

در ابتدای این دیدار، آقای «اسکندر مؤمنی» وزیر کشور ضمن بیان گزارشی از برنامه‌های در دست اقدام گفت: سرمایه‌گذاری برای تولید، محرومیت‌زدایی، اشتغال‌زایی، مردم‌داری و مهرورزی به مردم و ارتباط با طبقات مختلف، جوان‌گرایی، دیپلماسی اقتصادی و ارتباط با همسایگان، ساماندهی اتباع بیگانه و تأمین امنیت پایدار از جمله برنامه‌ها و اولویت‌های وزارت کشور است.

رئیس قوه قضاییه مطرح کرد:

کوتاه‌سازی فرآیندهای قضایی، اصلی اساسی برای تحقق عدالت

رئیس قوه قضاییه بر ضرورت کوتاه‌سازی فرآیندهای قضایی برای تسریع در تحقق عدالت تأکید کرد و گفت: بخشی از این اصلاحات نیازمند قانون‌گذاری است اما بسیاری با تدبیر قابل انجام است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، حجت‌الاسلام‌والمسلمین غلامحسین محسنی اژه‌ای، طی سخنانی در اختتامیه همایش رؤسای دادگستری‌های سراسر کشور با محوریت نحوه نظارت و ایجاد وحدت رویه قضایی دیوان‌عالی کشور ضمن تبیین و تشریح روش‌های جلوگیری از اطاله دادرسی و کاهش حجم ورودی پرونده‌ها به مراجع قضایی گفت: کوتاه کردن فرایندهای قضایی یک اصل اساسی در راستای تسهیل و تسریع دسترسی مردم به عدالت است. برخی از این تقلیل فرایندها نیازمند وضع و اصلاح قانون است اما بسیاری از آنها را نیز می‌توان با اتخاذ تدابیر و تمهیداتی، انجام داد. وی افزود: بعضاً به قضات ما، دو الی سه ابلاغ مضاعف می‌شود و قاضی ما با این حجم از پرونده‌هایی که زیر دست دارد باید با دقت، سرعت و جامعیت مبادرت به صدور رأی کند؛ اینجاست که ارزش روحیه جهادی یک قاضی و دلسوزی و دغدغه‌مندی و علم او آشکار می‌شود. ما نیز در این میان موظفیم که شرایط را برای ارائه آموزش‌های روزآمد و آموزش‌های حین‌خدمت به قضات فراهم آوریم. باید در ارائه آموزش به قضات، نوآوری و ابتکار به خرج دهیم و اقتضائات فناورانه روز را در نظر بگیریم؛ نمی‌توان با شیوه‌های ۱۰ سال پیش، قضات را آموزش داد. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای اظهار کرد: ما در ساختار قضایی به صورت صددرصدی فضا را باز می‌کنیم تا افراد خوش‌فکر، جوان، پرانرژی و آگاه به مقتضیات زمان به روی کار بیایند. ما این اعتقاد را داریم که لزوماً فردی که در یک سمت بالاتر قضایی است از درک و فهم قضایی و حقوقی بیشتری نسبت به همکاران خود برخوردار نیست. رئیس دستگاه قضا با آسیب‌شناسی مقوله‌ی ارائه درخواست‌های اعمال ماده ۴۷۷، گفت: همواره به تمامی مقامات قضایی ذی‌صلاح تاکید دارم که وقتی مراجع قضایی زیر مجموعه‌شان به کرات آرای خلاف بیّن شرع صادر می‌کنند و به موجب آن، درخواست‌های اعمال ماده ۴۷۷ ازدیاد می‌یابد، حتماً موضوع را آسیب‌شناسی کنند و به راحتی از مقابل آن نگذرند. بعضاً در خصوص آنکه آیا یک رأی صادر شده، خلاف بیّن شرع است یا خیر، میان مرجع صادر کننده و مرجع بالاتر، اختلاف‌نظر وجود دارد؛ باید با بحث و فحص زیاد، از دامنه این اختلافات کاست. رئیس قوه قضائیه بیان داشت: یکی از روش‌های کوتاه کردن فرآیندهای دادرسی و جلوگیری از اطاله دادرسی‌ها، اتقان امور در تعیین صلاحیت‌ها است. نباید اینگونه باشد که یک قاضی پرونده‌ای را دو ماه نزد خود نگه دارد و پس از آن اعلام کند که رسیدگی به این پرونده در صلاحیت او نیست! خَب در همان ابتدا که پرونده به قاضی ارجاع می‌شود، او بررسی دقیق به عمل آورد که آیا رسیدگی به پرونده مزبور در صلاحیت او می‌باشد یا خیر؟ وی در پایان به ارائه توصیه‌هایی خطاب به مقامات قضایی پرداخت و گفت: همه مقامات، مسئولان و همکاران قضایی به امر صیانت از مجموعه قضایی توجه ویژه داشته باشند؛ چنانچه دیدیم همکار ما در آستانه لغزش قرار دارد، دست او را بگیریم و به او تذکر دهیم و این کار را نه با هدف مچ‌گیری و زمین زدن او بلکه با نیت خیرخواهانه انجام دهیم.

آیت‌الله خاتمی: به کوری چشم دشمن غنی‌سازی کرده و می‌کنیم

مراقبت کنیم اختلاف سلیقه به تفرقه منجر نشود

خطیب نماز جمعه این هفته تهران گفت: نگرانی ترامپ بمب اتم نیست چون می دانند ما بمب اتم نداریم که البته از ترس آنها نیست بلکه سلاح کشتار جمعی در دین ما وجود ندارد. آنها نگران فناوری هسته ای هستند، ولی این فناوری در ایران بومی سازی شده و ما در داخل کشور غنی سازی در حد نیاز کرده و می کنیم.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، آیت الله احمد خاتمی در خطبه اول نماز جمعه این هفته تهران با توصیه به رعایت تقوای الهی و تسلیت شهادت امام جواد(ع) ،اظهار کرد: امام جواد فرموده اند اینگونه نباشد که در آشکار خود را ولی خدا نشان دهید ولی در پنهان رفتار دشمن داشته باشید. همیشه برای خدا حریم نگه دارید، چه کسی ببیند چه کسی نبیند. وی ادامه داد: یاد خداوند و یاد خوبان و رسولان بودن در قرآن کریم بارها مورد تاکید قرار گرفته است. این یادآوری به معنای به یاد داشتن زمان ولادت و شهادت رسولان و اولیای الهی نبوده بلکه منظور قرآن یادآوری فضایل و ارزش های آنهاست. خاتمی افزود: صداقت یکی از فضائلی است که قرآن در مورد رسولان و اولیای الهی به آن تاکید دارد. صدیق کسی است که گفتار و رفتارش با هم هماهنگ باشد. برخی افراد شعاری هستند یعنی دم از دین می زنند ولی در عمل، رفتار اسلامی ندارد. این ها صداقت ندارند. اما در مقابل کسانی هستند که دم از دین می زنند و پای دین هزینه می دهند. آنها صدیق هستند. در روایات اشاره شده که صداقت، محک ایمان است. وی خاطرنشان کرد: کشور در حال آماده شدن برای برگزاری مراسم سی و ششمین سال ارتحال امام خمینی است. اینجا سخن از ارزش هایی است که امام احیا کرد. تکریم و حضور در مرقد امام و بیعت با مسیر ایشان را دست کم نگیرید.

خاتمی در خطبه دوم نماز جمعه تهران با بیان اینکه امام جواد فرموده اند کسی که به خدا وابسته باشد، محبوب مردم می شود، گفت: ۳۶ سال از ارتحال امام می گذارد. از سال ۵۱ که ۱۲ سالم بود با امام آشنا شدم. از آن روز تا امروز محبت آن بزرگمرد در دلم بیشتر شده است. خطیب نماز جمعه این هفته تهران همچنین با بیان اینکه روز عرفه روز نیایش است، افزود: این دعاها مثل سلاح است پس آنها را دست کم نگیریم. خداوند در روز عرفه تمام ابواب رحمتش را گشوده و شیطان را در بند کرده است. در روایات است که اگر خداوند در ماه رمضان کسی را نبخشیده باشد، فقط به این روز عرفه امید داشته باشد. وی ادامه داد: مناسک حج از روز عرفه شروع می شود. حجاج مراقب درستی اعمالشان باشد. آنها همراه با روحانی کاروان، اعمالشان را به درستی انجام دهند.خاتمی افزود: ۷ مبانی و اساس برای قیام امام خمینی، انقلاب اسلامی و رهبری مقام معظم رهبری وجود دارد. این جریان، جریان خدامحوری بود. انقلاب اسلامی برای عشق به خدا بود و از مساجد و حسینیه ها شروع شد و سخن از اسلام بود. هدف بازگرداندن نشانه های دین به صحنه بود. بیشترین کلماتی که در فرمایشات امام و مقام معظم رهبری است، کلمه الله، مکتب است. امام فرمود تمام مقصد ما، مکتب است. وی خاطرنشان کرد: امام خمینی تکلیف محور بود. کسی که تکلیف مدار است، خستگی و بی حوصلگی و رنجش ندارد. تکلیف را باید با تدبیر انجام داد. بی گدار به آب زدن را نمی توان تکلیف نامید. تکلیف باید با حساب و کتاب باشد. خطیب نماز جمعه خاطرنشان کرد: امام دنبال ایجاد نظام اسلامی بود. امام خمینی فرمود حفظ نظام از اوجب واجبات و مقام معظم رهبری فرمود حفظ نظام اوجب واجبات است. امام بر وحدت تاکید داشت. اما در ده سال رهبری خود ۱۱۰ بار از تفرقه نهی کردند. اختلاف سلیقه از اول انقلاب بوده و همچنان خواهد بود. لازمه جامعه آزاد همین اختلاف سلیقه است ولی باید مراقبت کرده اختلاف سلیقه به تفرقه منجر نشود. بیشترین سفارش مقام معظم رهبری بر وحدت است. وحدت سفارش قرآنی، نهج البلاغه و امامان است. وی با بیان اینکه خودباوری ملی یکی دیگر از مبانی انقلاب است، گفت: خودباوری معجزه ها کرد.

در انرژی هسته ای می گفتند یک سانتریفیوژ هم نباید داشته باشیم ولی غنی سازی ۲۰ درصدی انجام دادیم؛ نگرانی ترامپ بمب اتم نیست چون می دانند ما بمب اتم نداریم که البته از ترس آنها نیست بلکه سلاح کشتار جمعی در دین ما وجود ندارد. آنها نگران فناوری هسته ای هستند، ولی این فناوری در ایران بومی سازی شده و ما در داخل کشور غنی سازی در حد نیاز کرده و می کنیم. غنی سازی نباید در ایران انجام شود. به کوری چشم دشمنان غنی سازی کرده و می کنیم. انرژی هسته ای حق مسلم ماست. آیت الله خاتمی همچنین گفت: امام مردم را باور داشت و با همین باور شاه را سرنگون کرد. امام هیچگاه دنبال مبارزه مسلحانه نبود و تمام امیدش به این مردم بود. در سال ۱۳۷۹ رهبری نام نظام را مردم سالاری دینی گذاشتند. رهبری اخیراً به استانداران سفارش کرد که به میان مردم رفته و حرف مردم را هر چند تند باشد، بشنوید. خطیب نماز جمعه این هفته تهران با اشاره به اینکه نفرت از طاغوت یکی دیگر از مبانی انقلاب اسلامی است، تصریح کرد: شما چه کسی هستید که می گویید غنی سازی نباید در ایران انجام شود. مراقب اظهارات و غلط های زیاد خود باشید. وی در بخش دیگری از خطبه های دوم نماز جمعه گفت: آفرین بر باغیرت های یمنی که از مردم غزه حمایت کرده و آمریکا و اسرائیل را شکست دادند. آیت الله خاتمی در پایان گفت: سخت است دیدن جنایاتی که در غزه انجام می شود. ترامپ و نتانیاهو دنبال کوچ اجباری مردم غزه هستند ولی غزه وطن مردم فلسطین است و غاصبان باید آن سرزمین را ترک کنند.

یادداشت

راهبردِ شش سَر بُرد برای ایران

سید محمد حسینی

قدر متقین اما می‌توان تعارض منافع میان امریکا و اسرائیل در خاورمیانه را امری مسلم دانست و از شکاف ایجاد شده برای کاهش تهدیدات علیه ایران بهره برد. چگونه؟ به نظر می رسد تقویت روابط ایران با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به‌خصوص عربستان می‌تواند بازی چند سر برد برای ایران ایجاد کند که یکی از آنها، استفاده بهینه از تعارض منافع امریکا و اسرائیل به سود ایران است.

سیاست خارجی ایران در یکی از حساس ترین بزنگاه های تاریخی خود قرار گرفته است. خطر وقوع جنگ نه تنها حاکمیت جمهوری اسلامی ایران بلکه ژئوپلتیک ایران را نشانه گرفته است. از یک سو امریکا و اسرائیل به جنگ تهدید می کنند و از سوی دیگر اروپا به استفاده از مکانیزم ماشه(snapback) و بازگشت همه تحریم های شورای امنیت سازمان ملل تهدید می کند که پیش از توافق برجام صادر شده بود. این تهدیدات یا بلوف هستند یا واقعی! اما منطق حکمرانی و عقل سلیم حکم می کند هر دو تهدید را باید جدی تلقی کرد و با همه ابزارها به دنبال دفع آنها بود. دیپلماسی به معنای کلاسیک آن یعنی سیاست ورزی و استراتژی به معنای کلاسیک آن یعنی جنگ، اکنون در اصلی ترین ابزار برای مقابله با تهدیدها شکل گرفته علیه ایران است و بالطبع دیپلماسی با همه وجوه آشکار و پنهان آن عقلایی ترین و کم هزینه ترین راه برای دفع تهدیدهاست. در کنار گفت‌وگوهای غیرمستقیم و مستقیم با امریکا و اروپا و سایر بازیگران مؤثر، یکی دیگر از راهکارهای دیپلماتیک، بهره‌مندی از شکاف‌ها و فضاهایی است که در رقابت قدرت‌های بزرگ با یکدیگر و یا تعارض منافع بازیگران با یکدیگر ایجاد می‌شود. تعارض منافع میان بازیگران نظام بین‌الملل و رقابت میان قدرت‌های بزرگ همواره زمینه‌هایی برای کنشگری دیگر بازیگران ایجاد می کند. دولت‌های جمهوری اسلامی ایران در مقاطع مختلف ثابت کرده‌اند کنشگرانی قهار در بهره‌مندی از شکاف میان قدرت‌های بزرگ بوده‌اند. تعارض منافع میان رقبای منطقه‌ای نیز همواره فضایی برای کنشگری و بهره‌مندی برای سیاست خارجی ایران فراهم کرده است. رصد و دیدبانی تحولات منطقه‌ای پس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ و به‌خصوص پس از روی کار آمدن دونالد ترامپ در امریکا نشان می‌دهد؛ میان امریکا و اسرائیل اختلافاتی در خاورمیانه ایجاد شده است. سؤال کلیدی این است که آیا این اختلافات راهبردی است و یا اختلافاتی بر سر تعارض منافع است؟ برای پاسخ به این سؤال می توان از تحلیل تاریخی و مقایسه دو مقطع تاریخی با هم کمک گرفت. با آغاز جنگ جهانی دوم، انگلستان که در آن زمان یکی از قطب‌های قدرت جهانی بود و طی ۳۰ سال قیمومیت سرزمین‌های فلسطینی را بر عهده داشت و پدرخوانده اسرائیل محسوب می‌شد؛ بر اساس منافع استراتژیک خود در جنگ جهانی دوم تصمیم گرفت کفه حمایتی خود را از یهودیان مهاجر به فلسطین کم کند و به اعراب اضافه کند. این حمایت از اعراب در کتاب سفید چرچیل ۱۹۳۹ متجلی شد. کتاب سفید که در دوره قیمومیت سه بار تجدید چاپ شد، میزان مهاجرت یهودیان و اراضی اختصاص یافته به یهودیان را معین می‌کرد و چرچیل در کتاب ۱۹۳۹ محدودیت‌های جدی برای مهاجرت یهودیان و محدودیت‌هایی برای اشغال سرزمین‌های فلسطینی برای یهودیان وضع کرد که با حمایت اعراب و اعتراض شدید یهودیان مواجه شد. در این کتاب ۱۲ صفحه‌ای برای مهاجرت سقف ۴۵۰هزار نفر و سقفی بیش از یک سوم اراضی فلسطین معین شد. یهودیان و صهیونیست‌های عصبانی از کتاب سفید شعار می‌دادند؛ چنانچه طرف مقابل در جنگ جهانی دوم نظام فاشیستی هیتلر نبود؛ همه یهودیان به واسطه کتاب سفید ۱۹۳۹ به جنگ انگلستان می‌رفتند. تصمیم انگلستان برای حمایت از کشورهای عربی البته بنا بر مصالح سیاست‌های جهانی انگلستان در حین جنگ جهانی دوم بود تا از اتحاد اعراب با شوروی و آلمان جلوگیری کند و منافع دائمی انگلیس در سوئز، خلیج فارس و هندوستان را حفظ کند اما همین تغییر رویکرد موجب جدایی و طلاق عاطفی صهیونیست‌ها از انگلستان شد و صهیونیست‌ها را به دامان امریکا به عنوان حامی جدید سوق داد. حالا مشابهت‌های تاریخی را می‌توان در این مقطع پیدا کرد. امریکا منافع زیادی در جهان عرب به‌خصوص در خلیج فارس برای خود تعریف کرده است اما آیا این منافع موجب رها کردن اسرائیل و طلاق عاطفی اسرائیل از امریکا می‌شود؟

آیا اسرائیل از امریکا جدا شده و به سمت اروپا می‌رود تا زین پس نیروی نیابتی اروپا در خاورمیانه باشد؟ قضاوت در این باره کمی زود است و شاید بتوان گفت جدا شدن اسرائیل از امریکا و اتکاء محض به اروپا، تحلیلی با پشتوانه‌های نظری ضعیف است. قدر متقین اما می‌توان تعارض منافع میان امریکا و اسرائیل در خاورمیانه را امری مسلم دانست و از شکاف ایجاد شده برای کاهش تهدیدات علیه ایران بهره برد. چگونه؟ به نظر می رسد تقویت روابط ایران با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به‌خصوص عربستان می‌تواند بازی چند سر برد برای ایران ایجاد کند که یکی از آنها، استفاده بهینه از تعارض منافع امریکا و اسرائیل به سود ایران است؛ بهبود و توسعه روابط ایران و عربستان در شرایط کنونی مزایای پیش رو را برای ایران به همراه دارد:

۱- توسعه روابط با عربستان؛ لابی عربستان در امریکا را برای دور کردن جنگ از منطقه فعال می‌کند.

۲- امریکا را به توافقی مرضی‌الطرفین با ایران ترغیب خواهد کرد.

۳- فرایند عادی‌سازی روابط عربستان با اسرائیل را (که در مختصات خود، ۷ اکتبر ثانویه است و ساختار قدرت در جهان اسلام را به ضرر ایران تغییر می‌دهد)؛ تا مدت‌ها به تعویق می‌اندازد.

۴- نقشه اسرائیل برای ایجاد دوقطبی میان ایران و اعراب و پروژه منزوی سازی و یا «کنارگذاری» ایران (Irrelevance) از ترتیبات سیاسی و اقتصادی منطقه را با چالش جدی مواجه می‌کند.

۵- توسعه روابط با عربستان در بستری پایدار و مبتنی بر منابع داخلی، ژئوپلتیک منطقه‌ای و الزامات سیستمیک، ثبات در خلیج فارس را تقویت و بالمآل عناصر منطقه‌گرایی درون‌زا را فعال می‌کند.

۶- توسعه روابط با عربستان، سیاست همسایگی ایران با سایر کشورهای عربی را تسهیل و ظرفیت‌های سیاسی و اقتصادی ایران را در منطقه آزاد خواهد کرد.

Alborz.payam@gmail.com